

Reg. No. :

SY-210

Name :

SECOND YEAR HIGHER SECONDARY EXAMINATION, MARCH 2021

Part – II

Time : 2½ Hours

SANSKRIT

Cool-off time : 20 Minutes

Maximum : 80 Scores

निर्देशाः

- 20 निमेषाः समाश्वाससमयः । प्रश्नान् पठितुम् इच्छानुसारं चयितुम्, उत्तराणि क्रमीकर्तुं च अयं समयः उपयोक्तव्याः ।
- प्रश्नस्य निर्देशान् सश्रद्धं पठित्वा अवगत्य च उत्तराणि लेखनीयानि ।
- प्रश्नानाम् अङ्काः तत्र तत्र दत्ताः । उत्तरलेखनाय समयः अङ्काः च परिगणनीयाः ।
- 1 – 41 प्रश्नेभ्यः परमतः 80 अङ्काः कल्पिताः ।

നിർദ്ദേശങ്ങൾ:

- 20 മിനിറ്റ് സമാശ്വാസ സമയമാണ്. ഈ സമയം ചോദ്യങ്ങൾ വായിക്കാനതിനും ഇഷ്ടമുള്ളവ തിരഞ്ഞെടുക്കാനും ഉത്തരങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും ഉപയോഗിക്കാം.
- ഓരോ ചോദ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം ഉത്തരമെഴുതുക.
- ഓരോ ചോദ്യത്തിനുമുള്ള സ്കോർ അതോടൊപ്പം നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തരമെഴുതുമ്പോൾ സമയവും സ്കോറും പരിഗണിക്കണം.
- 1 മുതൽ 41 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് പരമാവധി ലഭിക്കുക 80 സ്കോർ ആയിരിക്കും.

Answer the following questions from 1 to 41 upto a maximum score of 80.

I. (1-8) प्रश्नानाम् उत्तराणि कोष्ठकात् चित्वा लिखत । (एकैकस्य प्रश्नस्य एकैकोऽङ्कः ।)

1 മുതൽ 8 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ബ്രാക്കറ്റിൽ നിന്നും ശരിയായ ഉത്തരം എടുത്തെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 1 സ്കോർ വീതം.

(1) गीतगोविन्दस्य कर्ता कः ? (1)
(जयदेवः, वेदव्यासः, कालिदासः)

(2) राधा कथं हरिरिति हरिरिति जपति ? (1)
(सकामं, सदाहं, अलोलं)

(3) गीतगोविन्दे कति सर्गाः सन्ति ? (1)
(एकादश, द्वादश, त्रयोदश)

(4) 'हा हतोऽस्मि' । कस्य रोदनमिदम् ? (1)
(पक्षिणः, लुब्धकस्य, वृक्षस्य)

(5) 'शारिके जानामि सर्वं वृत्तान्तम्' – कस्याः वचनमिदम् ? (1)
(शारिकायाः, तापस्याः, मातुः)

(6) तात प्रकोष्ठे तस्मिन् महद् _____ वर्तते । (1)
(उष्णं, शैत्यं, तमः)

(7) क्रिस्तुभागवतस्य कर्ता कः ? (1)
(पी.सी. देवस्या, अर्णोस् पातिरो, एन्. गोपालपिल्ला)

(8) 'जीवितस्य वेदनामहमजानम्' – कः अवदत् ? (1)
(छन्दः, सिद्धार्थः, अशोकः)

II. (9-11) प्रश्नान् उदाहरणानुसारं परिवर्तयत । एकैकस्य द्वौ अङ्कौ ।

9 മുതൽ 11 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് തന്നിരിക്കുന്ന ഉദാഹരണത്തിനനുസരിച്ച് മാറ്റിയെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 2 സ്കോർ വീതം.

(9) उदा : हरिकृष्णः गायति - हरिकृष्णः अगायत् । (2)

(क) मुबीना नृत्यति - _____ ।

(ख) सुशान्तः क्रीडति - _____ ।

(10) उदा : हरिः + अत्र = हरिरत्र । (2)

(क) मुनिः + अत्र = _____ ।

(ख) कविः + अत्र = _____ ।

(11) उदा : हरिरिति = हरिः + इति । (2)

(क) रविरिति = _____ + _____ ।

(ख) श्रुतिरिव = _____ + _____ ।

III. (12-19) प्रश्नानां निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत । प्रत्येकं त्रयोऽङ्काः ।

12 മുതൽ 19 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശാനുസാരം ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 3 സ്കോർ വീതം.

(12) 'क' विभागे प्रदत्तमाशययुक्तंश्लोकं 'ख' विभागात् चित्वा लिखत । (3)

क	ख
चन्दनं विषमिव पश्यति ।	स्तनविनिहितमपि हारमुदारम् सा मनुते कृशतनुरिव भारम् ॥
हारं भारं मनुते ।	हरिरिति हरिरिति जपति सकामम् विरहविहित-मरणेव निकामम् ॥
राधिका सकामं जपति ।	सरसमसृणमपि मलयजपङ्कं पश्यति विषमिव वपुषिसशङ्कम् ॥

(13) संस्कृतभाषाया अनुवदत ।

(3)

- (1) ഭാരതം എന്റെ മാതൃരാജ്യമാണ്. [India is my motherland.]
- (2) ഭാരതത്തിന്റെ സാംസ്കാരികഭാഷയാണ് സംസ്കൃതം.
[Sanskrit is the cultural language of India]
- (3) ഞാൻ സംസ്കൃതം പഠിക്കുന്നു.
[I am studying Sanskrit.]

(14) उदाहरणानुसारं वाक्यानि योजयत ।

(3)

उदा. विद्यालयं गच्छति पाठं पठति-विद्यालयं गत्वा पाठं पठति ।

- (1) स्नानं करोति-ईश्वरं वन्दते - _____ ।
- (2) पुस्तकं पश्यति-पाठं वाचयति - _____ ।
- (3) घण्टानादं शृणोति कक्ष्याम् आगच्छति - _____ ।

(15) पदानि अर्थैः सह योजयत ।

(3)

- (1) जनिमलभत - तस्करः ।
- (2) समस्तम् - अजायत ।
- (3) चोरः - सर्वम् ।

(16) अधः प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा क्त्वान्त - ल्यबन्त-तुमुन्नन्त पदानि चित्वा लिखत ।

(3)

स्वामिनः भूतदयालुताम् अवधार्य सः न्यायाधिपः तं चोरकल्पं गन्तुम् अनुजज्ञे । इमां वार्तां श्रुत्वा
गुरुः सन्तुष्टः अभवत् ।

- (1) क्त्वान्तम् - _____ ।
- (2) ल्यबन्तम् - _____ ।
- (3) तुमुन्नन्तम् - _____ ।

- (17) सम्भाषणांशान् पूरयत । (3)
- आचार्यः – सुप्रभातम् ।
 छात्राः – _____ ।
 आचार्यः – कः विशेषः ?
 छात्राः – अद्य _____ ।
 आचार्यः – उत्तमम् । सुरेशस्य जन्मदिने कः कार्यक्रमः ?
 छात्राः – _____ अस्ति ।
 आचार्यः – मधुरवितरणं वा ? उत्तमम् ॥

- (18) उदाहरणानुसारं कोष्ठकात् प्रश्नवाचकान्युपयुज्य प्रश्नत्रयं लिखत । (3)
- उदा – चतुर्विधाभिनयाः सन्ति । अभिनयाः कति ?
- (1) केरलकलामण्डले कूटियाट्टं पठितुम् अवसरः अस्ति । (कुत्र)
- (2) युनस्को इति अन्ताराष्ट्रसभायाः अङ्गीकारेण प्रथमं पुरस्कृतं कलारूपं भवति कूटियाट्टम् (किम्)
- (3) कूटियाट्टाचार्येषु अन्यतमः भवति पी.के. नारायणन्मय्यार् । (कः)

- (19) पेटिकातः पदान्युपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत । (3)
- _____ अपि संस्कृतकलारूपमेव । पूर्वं _____, आङ्गियनाट् इत्यादीनां बहूनां कलारूपाणां संस्कृतमेवासीत् आधारः । अतः तेषु कालेषु सर्वे संस्कृतं त्यक्त्वा _____ स्वीकृतवन्तः ।
 (प्रादेशिकभाषायां, कृष्णनाट्टम् यक्षगानम्)

IV. 20 → 23 प्रश्नानां निर्देशानुसारं उत्तराणि लिखत प्रत्येकं चत्वारोऽङ्काः ।

20 മുതൽ 23 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശാനുസാരം ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 4 സ്കോർ വീതം.

- (20) अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (4)
- पुरे नासरथेसार्धं कन्यया प्रियया चरन्
 असिधाराव्रतं तक्षा शिशुं दिव्यमपूपुषत् ॥
- (1) तक्षा कः (जोसफ, श्रीबुद्धः, येशुदेवः)
- (2) तक्षकेण अनुष्ठितं व्रतं किम् ? (असिधाराव्रतं, उपवासव्रतं, अहिंसारतं)
- (3) श्लोकस्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत ।

- (21) सूचनां पठित्वा पी.सी. देवस्याः लघुजीवनचरितं पाठ भागमनुसृत्य लिखत । (4)
- सूचना :
- कुटमालूददेशम् ।
 - मारुवानियोस्कलालयः ।
 - क्रिस्तुभागवतम् ।
 - पुरस्काराः ।
- (22) अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा गद्यक्रमं लिखत । (4)
- आत्मना बलवानेष ज्ञानपूर्णश्च बालकः
अवर्धत समं पित्रोरद्भुतानन्दशान्तिभिः ॥
- आत्मना एष _____ बलवान् _____ च _____ अद्भुतानन्दशान्तिभिः समं _____ ।
- (23) अधः प्रदत्तयोः एकस्य श्लोकस्य आशयं लिखत । (4)
- (क) स्तनविनिहितमपि हारमुदारम् ।
सा मनुते कृशतनुरिव भारम् ॥
- (ख) सरसमसृणामपि मलयजपङ्कं
पश्यति विषमिव वपुषि सशङ्कम् ॥
- V. 24-29 प्रश्नानां निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत । प्रत्येकं पञ्चङ्काः ।
- 24 മുതൽ 29 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശാനുസാരം ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 5 സ്കോർ വീതം.
- (24) अधः प्रदत्तस्य गद्यभागस्य आशयं प्रादेशिकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत । (5)
- “यशोधरे ! अद्याहं लोकमपश्यम् । वार्धक्यं मरणं चापश्यम् । रोगं वेदनां चापश्यम् ।” साधारणम् अनया यशोधरयापि कियद्वारं दृष्टमस्ति एतत्सर्वम् । बाल्ये सुप्रबुद्धस्य पुत्रीत्वेन सखीभिः सह विचरन्त्यवसरे” ।
- (25) अधः प्रदत्तानि वाक्यानि आङ्ग्लभाषया प्रादेशिकभाषया वा परिवर्तयत । (5)
- (1) भारतं मम राष्ट्रं भवति ।
 - (2) केरलं सुन्दरमेव ।
 - (3) मम ग्रामं हरिताभमेव ।
 - (4) मम विद्यालयं मम गृहमेव ।
 - (5) मम अध्यापकाः स्नेहसम्पन्नाः ।

(26) यथोचितं योजयत ।

(5)

अधुना	-	अर्जुनः ।
संवेदनम्	-	महाभारतम् ।
अनुसन्धानकार्यम्:	-	इदानीम् ।
भगवद्गीता	-	विनिमयः ।
पार्थः	-	गवेषणकार्यः ।

(27) प्रस्तुताप्रस्तुतानि योजयत ।

(5)

प्रस्तुतानि	-	अप्रस्तुतानि
आवासः	-	विपिनम्
प्रियसखीमाला	-	_____
तापः	-	_____
राधा	-	_____
कन्दर्पः	-	_____
मलयजपङ्कम्	-	_____

(28) प्रदत्तस्य पाठभागस्य आशयं संगृह्यलिखत ।

(5)

हा धिक् ! वीतरागभयक्रोधानां यतिवर्याणां मनसि ईदृशी द्वेषभावना वर्तते चेत्, विना विलम्बं समस्तं संन्यासिकुलम् अधर्मे पतिष्यति इति न सन्देहः ।

क्षुत्पीडितम् एनं मन्दिराङ्गणे बद्ध्वा ताडनैः दण्डयति चेत् अयं रोदबसम्मिश्रः वायुः श्वसनयोग्यो न भवेत्, तस्मात् अहं इतः गच्छामि” इत्युक्त्वा अन्यत्र अगच्छत् ।

गुरोः अन्यादृशम् एनं भावविशेषं विज्ञाय महाकविः कुमारनाशान्महोदयः गुरोरन्तर्गतं न्यायाधिपाय न्यवेदयत्, समर्पितम् उपक्षेपं प्रत्यग्रहीत् च ॥

(29) पेटिकातः पदान्युपयुज्य खण्डिकां पुनर्लिखत ।

(5)

भारतीयेषु षट्सु आस्तिकदर्शनेषु अन्यतमं भवति _____ । _____ अस्य शास्त्रस्य आधारभूतानि भवन्ति । _____ कश्चन जीवितचर्या भवति । अष्टविधयोगचर्याया कैवल्यमिति _____ मतम् ।

योगदर्शनम्, योगः, योगिनां, युज् समाधौ, पातञ्जलयोगसूत्राणि

VI. 30-39 प्रश्नानां निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत । प्रत्येकं षट्ङ्काः ।

30 മുതൽ 39 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശാനുസാരം ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 6 സ്കോർ വീതം.

(30) सूचनामनुसृत्य श्रीनारायणगुरुदेवस्य मानवस्नेहमधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखत । (6)

- सूचना - गुरोः जीवितम् ।
- गुरोः सन्देशाः ।
- गुरोः दीनदयालुता ।
- गुरोः ग्रन्थाः ।

(31) कथास्तम्भं क्रमीकुरुत । (6)

- शारिका व्याधस्य लक्ष्यमभवत् ।
- शुष्कं वृक्षं त्यक्त्वा सर्वे गतवन्तः ।
- कश्चन सर्पः व्याधस्य पादयोरन्तरेण झटिति असरत् ।
- शारिकायाः आर्द्रतायां सन्तुष्टा वापसी वृक्षं शारिकां च अनुगृह्णाति ।
- एका शारिका वृक्षं त्यक्त्वा गन्तुम् अशक्ता ।
- व्याधस्य शरेण वृक्षः विद्धः विषबाधितः च ।

(32) पेटिकातः पदानि चित्वा वाक्यं क्रमीकृत्य लिखत । (6)

पितरौ	जानामि	रोदनमश्रौषम्
शारिके	भोजनमन्विष्य	सर्वं वृत्तान्तम्
हाः हतोऽस्मि	इति	गतौ

(33) अधः प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (6)

“नाहं गच्छामि, नाहं गच्छामि, भवन्तं विहाय नाहं कुत्रापि गच्छामि” । शारिका तूष्णींभूत्वा तत्रैव उपाविशत् । तस्याः तप्तं मन इव दिशः अरुणिम्ना लिप्ताः । अरुणिमनि एकं दृश्यं मन्दं मन्दं स्मृतिपथमागतम् । सूर्योदयः । मातुः पक्षान्तः निद्रासुखमनुभूयमानाः वचं यथाकथञ्चित् सुप्तोत्थिताः । पितरौ भोजनमन्विष्य गतौ । तयोः आगमनकालं यावत् वृक्ष एव पितरौ । स अस्मान् पोतकानिव संरक्षति स्म ॥

- (1) “नाहं गच्छामि, नाहं गच्छामि” – कस्याः वचनमिदम् ?
- (2) तूष्णींभूत्वा तत्रैव उपाविशत् – का ?
- (3) कौ भोजनमन्विष्य गतौ ?
- (4) पोतकानिव संरक्षति स्म । कः ?
- (5) तस्याः तप्तं मन इव दिशः अरुणिम्ना लिप्ताः – कस्याः ?
- (6) शनैः शनैः इत्यर्थे प्रयुक्तं पदं किम् ?

(34) शारिकायाः वृक्षस्य च मिथः विद्यमानं सौहृदमधिकृत्य सूचनानुसारं लघुटिप्पणीं लिखत । (6)

- सूचना - पितरौ भोजनमन्विष्य गतौ ।
- लुब्धकस्य आगमनम् ।
 - व्याधस्य शरेण वृक्षः विद्धः ।
 - तापस्याः आगमनम् ।
 - मेघः अमृतम् अवर्षत् ।
 - वृक्षः यथापूर्वं परिणतिं प्राप्तवान् ।

(35) अधः प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा एकां पटकथां लिखत । (6)

कतिपयदिनानन्तरं सः मात्रा दाक्ष्या साकं जलमाहर्तुं नदीम् अगच्छत् । दैनिकक्रम इव माता कुम्भे जलं पूरयित्वा तटगते शिलातले न्यस्यति स्म । सा पुत्रमेवम् अवदत् । “पुत्र ! निरन्तरं घटविन्यासेन तदधोभागस्य चिह्नं शिलोपरि न पश्यसि किम् ? एवं शिलायामपि परिणामो भवति । तथापि किं नु खलु त्वयि न ? कष्टेयं दशा” ॥

(36) “भविष्ये तव” इति पाठभागस्य सन्देशमधिकृत्य सूचनानुसारं लघुटिप्पणीं लिखत । (6)

- सूचना - मातृस्नेहः ।
- पितृस्नेहः ।
- कुटुम्बबन्धस्य आवश्यकता ।
- वृद्धसदनानाम् आधिक्यम् ।

(37) अधः प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा श्री अशोकन्-पुरनाट्टकरा महोदयस्य जीवचरित्ररूपरेखां (Profile) पूर्यत ।(6)

श्री. अशोकनपुरनाट्टकरा 1952 दिसम्बरमासे 10 - तिथौ तृशूट्जिल्लायां पुरनाट्टकरा ग्रामे कणवल्लीगृहे जनिमलभत । भारतमुद्रानाम संस्कृतमासिम्याः प्रसाधकः, विविधानां संस्कृतग्रन्थानां तथा कैरलीग्रन्थानां च रचनाकारः च आसीत् । महाप्रस्थानम्, इन्नलत्ते मषा इत्येतयोः ग्रन्थयोः संस्कृतपरिभाषा च तेन कृता । स महात्मा 2014 मई - 9 - तमे दिने दिवंगतः ॥

- गृहम् -
- ग्रामम् -
- जननम् -
- मासिका -
- प्रमुखसंस्कृतपरिभाषाग्रन्थः -
- मरणम् -

(38) रेखाङ्कितपदानां स्थाने पेटिकातः समानपदान्युपयुज्य खण्डिकां पुनर्लिखत । (6)

कपिलवस्तुनरेशस्य शुद्धोदनस्य मायादेव्याः च सुपुत्रः आसीत् सिद्धार्थः । मानवानां दुःखनिवृत्तये सिद्धार्थः पत्नीं पुत्रं च विहाय गृहात् प्राव्रजत् । सः महत्या तपस्यया एकस्मिन् दिने पारमार्थिकं बोधम् अलभत । ततः प्रभृति सः बुद्धः इति प्रसिद्धः अभवत् । गौतमबुद्धस्य मार्गः बौद्धधर्मः इति क्रमेण ख्यातः । बौद्धदर्शनस्य परमसिद्धान्तः “दुःखस्य मूलम् आशा” इत्यस्ति ॥

भार्या, सत्पुत्रः, ख्यातिप्राप्तः, वासस्थानम्, कारणम्, पन्था ।

(39) अधोरेखाङ्कित-संस्कृतपदानां स्थाने आङ्ग्लेयपदान्युपयुज्य खण्डिकां पुनर्लिखत । (6)

ഇംഗ്ലീഷ് വാക്കുകൾക്ക് പകരം സംസ്കൃത പദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഖണ്ഡിക എടുത്തെഴുതുക.

नाहं गच्छमि, नाहं गच्छमि, भवन्तं विहाय नाहं कुत्रापि गच्छामि । शारिका तूष्णींभूत्वा तत्रैव उपाविशत् । तस्याः तप्तं मनइव दिशः अरुणिम्ना लिप्ताः । अरुणिमनि एकं दृश्यं मन्दं मन्दं स्मृतिपथमागतम् ॥

Anywhere, I am not going, sat, silent slowly, directions

VII. 40-41 प्रश्नयोः निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत । प्रत्येकं अष्टाङ्काः ।

40 മുതൽ 41 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ഉത്തരമെഴുതുക. ഓരോ ചോദ്യത്തിനും 8 സ്കോർ വീതം.

(40) इष्टमगीतं चित्वा सूचनानुसारं आस्वादनटीकां रचयत । (8)

(1) दिशि दिशि किरति सजलकणजालं

नयननलिनमिव विगलितनालम् ॥

(2) नयनविषयमपि किसलयतल्पं

कलयति विहितहुताशनकल्पम् ॥

(3) त्यजति नं पाणितलेन कपोलं

बालशशिनमिव सायमलोलम् ॥

- गीतम् ।
- आमुखम् ।
- आशयम् ।
- आस्वादनम् ।

(41) तव विरहे इति अष्टपद्याः आस्वादनटीकां सूचनानुसारं लिखत । (8)

- आमुखम् ।
 - आवासो विपिनायते ।
 - हारं भारं मनुते ।
 - विषमिव पश्यति ।
 - विगलितनालम् ।
 - किसलयतल्पम् ।
 - जपति सकामम् ।
-